

ІНТОНАЦІЯ РАДОСТІ В УСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ФОРМАЛЬНОМУ І НЕФОРМАЛЬНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

INTONATION OF JOY IN ENGLISH DIALOGICAL FORMAL AND INFORMAL DISCOURSE

Пеліван О.К.,

orcid.org/0000-0002-2708-9514

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Одеська юридична академія»

Козак Т.Б.,

orcid.org/0009-0002-3434-0663

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Одеська юридична академія»

Тупікова Т.В.,

orcid.org/0000-0002-1894-8284

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Одеська юридична академія»

Статтю присвячено дослідженню інтонаційних засобів актуалізації радості у сучасному англomовному діалогічному формальному і неформальному дискурсі на матеріалі діалогічних єдностей, дібраних методом суцільної вибірки з англomовних фільмів.

В статті розглядається термін «дискурс» в історичному та сучасному аспектах та наводяться основні дефініції слова «радість».

Практичний матеріал дослідження класифікується за критерієм формальності/неформальності комунікації, які проходять за декількома напрямками спілкування. Отже, розглядається спілкування між начальником і підлеглим та вчителем і учнем у формальному спілкуванні та батьками й дітьми та друзями у неформальному.

Для виявлення диференційних інтонаційних засобів, що реалізують емоцію радості, було проведено аудиторський аналіз, який виявив, що мелодія, темп та фразовий наголос є найважливішими інтонаційними засобами актуалізації емоції радості в формальному та неформальному діалогічному спілкуванні, але характер їхньої варіативності різний.

Темп мовлення у формальному дискурсі є повільнішим за темп мовлення у неформальному, що можна пояснити взаємодією комунікантів різного статусу, які прагнуть розуміння важливості їхніх власних думок, роз'яснення власних поглядів, вираження радісної реакції, що, як наслідок, веде до уповільнення темпу мовлення. У неформальному спілкуванні прискорення темпу, зменшення тривалості пауз, сегментація емоційного висловлювання на короткі інтоногрупи відображають динаміку розвитку емоційного збудження мовця, радісний характер емоції.

Дослідження типів шкал та термінальних тонів у формальних та неформальних ДЄ встановило, що найуживанішими інтонаційними моделями, що реалізують емоцію радості, у формальному спілкуванні є the Descending Stepping Head + Low Rise та the Descending Stepping Head + Low Fall, що є характерним для офіційного стилю спілкування. У неформальному спілкуванні найбільш вживаними інтонаційними моделями для актуалізації радощів є the Descending Stepping Head + Low Fall та the Descending Stepping Head + Low Rise. Виражаючи радісні емоції, мовці надають реплікам більшої експресивності завдяки the Sliding Head + Low Fall та the Sliding Head + Fall Rise, на відміну від формального спілкування, оскільки використання цих інтонаційних моделей свідчить про високий емоційний стан та спонтанність комунікації, що не є властивим формальному спілкуванню.

Перспективним вважаємо дослідження просодичних засобів реалізації радості на основі електроакустичного аналізу.

Ключові слова: формальний дискурс, неформальний дискурс, інтонаційні засоби, емоція радості, темп, мелодія, фразовий наголос.

The article deals with the study of intonation means of joy realization in modern English-language dialogical formal and informal discourse based on the material of dialogues selected from English-language films.

The article examines the term «discourse» in historical and contemporary aspects and provides the main definitions of the word «joy».

The practical material of the study is classified according to the criterion of formality/informality of communication, which takes place in several directions. Thus, communication is considered between a boss and a subordinate, a teacher and a student in formal communication; parents – children interaction and interaction between friends in informal communication.

To identify differentiating intonation means that realize the emotion of joy, an auditory analysis was conducted, which revealed that melody, tempo, and phrasal stress are the most important intonation means of joy realization in both formal and informal communication, but the nature of their variability is different.

The speech tempo in formal discourse is slower than the one in informal discourse, which can be explained by the interaction of different status communicators who seek understanding of their own thoughts, clarify their own views, and express a joyful reaction, which, as a result, leads to a slowdown in the tempo of speech. In informal communication speech tempo accelerating, reducing the duration of pauses, and segmenting emotional utterances into short intonation groups reflect the dynamics of the speaker's emotional arousal and the joyful nature of emotions.

The investigation of the types of scales and terminal tones in formal and informal dialogues reveals that the most commonly used intonation patterns that convey the emotion of joy in formal communication are the Descending Stepping Head + Low Rise and the Descending Stepping Head + Low Fall, which is characteristic of the official style of communication. In informal communication, the most commonly used intonation patterns for expressing joy are the Descending Stepping Head + Low Fall and the Descending Stepping Head + Low Rise. Expressing joyful emotions, speakers give their remarks greater expressiveness thanks to the Sliding Head + Low Fall and the Sliding Head + Fall Rise, in contrast to formal communication, since the use of these intonation patterns indicates a high emotional state and spontaneity of communication, which is not characteristic of formal communication.

We consider the study of prosodic means of joy realization based on electroacoustic analysis to be promising.

Key words: formal discourse, informal discourse, intonation devices, joy, tempo, melody, phrasal stress.

Постановка проблеми. У руслі сучасних антропоцентричних досліджень інтерес до мовної особистості як об'єкта лінгвістичних досліджень неминуче переносить акценти з мовної системи на продукти комунікативної діяльності – дискурси. Хоча проблема дискурсу широко висвітлюється як українськими, так і зарубіжними лінгвістами, питання інтонації у дискурсі потребує глибшого вивчення.

Актуальність обраної теми обумовлена зверненням сучасних фонетичних досліджень до вияву взаємозв'язку між змістом дискурсу і його інтонаційною реалізацією. Вирішення цієї проблеми сприятиме кращому розумінню механізму побудови комунікативно ефективного дискурсу з урахуванням інтеграції одиниць різних мовних рівнів.

Під час роботи над темою були використані праці, присвячені проблемі теорії дискурсу. Зокрема, це роботи українських учених Бацевич Ф. [2], Баранової С. [1], Прими В. [8], Висоцької О. [4], Лівичко І. [6], Ульяновченко О. [11], Мусійчук Т. [7], Баранової С. [1], Бутової І. [3], Солошук Л. [10], Карпчук Н. [5], Серажим К. [9], в яких знаходимо ґрунтовний аналіз дискурсу. Серед зарубіжних учених, що досліджують проблему дискурсу, відзначимо Т. А. ван Дейка [12], З. Харріса [13], М. Фуко, А. Греймаса, Ж. Дарріда, М. Пеше, Дж. Фіске, М. Йоргенсена, М. Вебера та інші. Сучасні уявлення про дискурс віддзеркалюють увесь хід лінгвістичної науки.

Постановка завдання. Мета роботи полягає у виявленні та аналізі інтонаційних засобів вираження радості у формальному та неформальному дискурсі. Досягнення поставленої мети вимагає вирішення конкретних завдань, а саме:

- деталізувати поняття «дискурс» і «радість»;
- розглянути та проаналізувати лексичні, синтаксичні та інтонаційні засоби вираження

радості у формальному та неформальному діалогічному дискурсах;

- вивчити особливості інтонаційної організації досліджуваних діалогічних єдностей на основі перцептивного та аудиторського аналізу.

Практичним матеріалом дослідження виступають англійські серіали «The House of Anubis» та «Mistresses», з яких було відібрано 35 діалогічних єдностей, що становить 20 сторінок стандартного тексту (формат А4, шрифт Times New Roman) в друкованому форматі та 41 хвилину звучного мовлення.

Виклад основного матеріалу. Дискурс – багатозначний термін низки гуманітарних наук, предмет яких безпосередньо або опосередковано припускає вивчення функціонування мови, а саме: лінгвістики, літературознавства, семіотики, соціології, філософії, етнології, антропології тощо [11, с. 5]. Категорія «дискурс» допускає багато наукових інтерпретацій. Чіткого, загальноновизнаного визначення «дискурсу», що охоплює усі випадки його вживання, не існує [9, с. 8]. Термін «дискурс» (фр. discours, англ. discourse, нім. diskurs) зародився понад дві тисячі років тому. В Античному Римі дискурсом називали бесіди, діалоги, мовлення вчених. Саме в цьому значенні слово увійшло у сучасні європейські мови і має значення «діалог, міркування, лекція, доповідь» [11, с. 5].

Найвиразніше виділяються три основні класи використання терміну «дискурс», що співвідносяться з різними національними традиціями ікладами конкретних авторів.

До першого класу відносяться власне лінгвістичні вживання терміна «дискурс», за якими є спроби уточнення і розвитку традиційних понять мови, тексту і діалогу. На початку 20 століття мовознавство було зосереджене на

вивченні однієї з двох діалектно зв'язаних сторін мови – мовній системі, але, починаючи з другої половини 60-х років, центр уваги лінгвістів переноситься на іншу сторону цієї діалектичної єдності – мовленнєву діяльність та її продукт – дискурс, формальні характеристики якого були історично першими використані в назві статті «Дискурс-аналіз» американського лінгвіста З. Харрісона у 1952 році. Повною мірою цей термін був затребуваний приблизно через 20 років. На думку Харрісона, у лінгвістиці дискурс розглядається як поняття «мова, текст, діалог», вписані у комунікативну ситуацію. Дискурс протиставляється тексту як динамічне статистичному. Саме у цьому розумінні використовується дискурс в англомовній традиції [10, с. 97].

Другий клас використання терміну «дискурс», що останніми роками вийшов за рамки науки і став популярним в публіцистиці, сходиться до М. Фуко, А. Греймаса, Ж. Дерріда, М. Пеше. За цими вживаннями очевидним є прагнення до уточнення традиційних понять стилю (у широкому значенні «стиль – це людина») та індивідуальної мови. Так, термін «дискурс» описує спосіб говоріння та має визначення – який? або чий? дискурс, адже дослідників цікавить не дискурс взагалі, а його конкретні різновиди, що задаються широкою низкою параметрів: чисто мовними відмінними рисами, стилістичною специфікою тематики, систем переконань, способів міркування. Передбачається, що спосіб говоріння багато в чому зумовлює і створює саму предметну сферу дискурсу, а також соціальні інститути, що відповідають їй. Дискурс може розглядатися як вказівка на комунікативну своєрідність суб'єкта соціальної дії, причому суб'єкт може бути конкретним, груповим або абстрактним.

Третій клас вживання терміну «дискурс», пов'язаний передусім з ім'ям Ю. Хабермаса. Тут «дискурс» – особливий ідеальний вид комунікації, що відбувається максимально відсторонено від соціальної реальності, традицій, авторитету, комунікативної рутини, та має на меті критичне обговорення і обґрунтування поглядів, дій комунікантів.

Особливу лінію напрямів у вивченні дискурсу можна простежити в роботах, присвячених результатам досліджень Т. А. ван Дейка наприкінці 20 століття. Саме Т. А. ван Дейк визначає «дискурс» як комунікативну подію, яка відбувається між мовцем та слухачем у певному часовому, просторовому та іншому контексті. Ця комунікативна дія може відбуватись як в усній, так і в письмовій

формі [12]. На нашу думку, найвлучніша гіпотеза належить Т. А. ван Дейку стосовно того, що «дискурс є комунікативним явищем, складовою якого є ще соціальний контекст, тобто надання інформації про учасників комунікації та процеси сприйняття повідомлень [12].

Отже, дискурс – тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників; синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних) чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя», залежних від тематики спілкування, має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів [2, с. 154].

Поняття дискурсу тлумачать по-різному: як когнітивний процес, пов'язаний із формуванням мовленнєвої поведінки; як послідовність взаємопов'язаних висловлювань, об'єднаних спільністю цільового завдання; як засіб бесіди та мислення, які, як і жанри, можуть ставати ритуалізованими; як мовленнєве утворення, одиниця вищого, ніж речення, рівня; як форма мовленнєвого спілкування, яка передбачає взаємозв'язок між мовцем та слухачем, як соціолінгвістична структура, яка створюється адресатом у конкретній комунікативній, соціальній та прагматичній ситуаціях; його визначають через текст або текст через нього [1, с. 20].

Дискурс можна вважати одночасно живим процесом спілкування і найзагальнішою категорією міжособистісної інтеракції. У даній роботі під дискурсом розуміємо зв'язний текст, утворений в результаті мовленнєвої діяльності представників певної лінгвокультурної спільноти, який відбувається у межах конкретного каналу спілкування і має різні форми прояву.

Оскільки метою цієї роботи є виявлення інтонаційних засобів вираження радості, доцільним вважаємо детальніше окреслити поняття «радість».

The Merriam-Webster Unabridged Dictionary дає вичерпну дефініцію слова «радість» («joy»):

1) відчуття великого щастя або блаженства (a feeling of great happiness or felicity);

2) джерело або причина великого щастя: щось або хтось, хто дарує радість комусь (a source or cause of great happiness: something or someone that gives joy to someone);

3) емоція, що викликана добробутом, успіхом, вдачею або позитивною перспективою володіння

того, чого хтось бажає (the emotion evoked by well-being, success, or good fortune or by the prospect of possessing what one desires);

4) вираження або прояв емоції веселощів (the expression or exhibition of such emotion: gaiety) [16].

The Longman Dictionary of Contemporary English надає таке визначення слова «радість»:

1. Щось або хтось, хто дарує щастя та задоволення (something or someone that gives you happiness and pleasure) [15].

В The American Heritage Dictionary of the English Language зареєстровано такі визначення слова «радість»:

1. Сильне, несамолюбне, тріумфуюче вираження щастя (intense and especially ecstatic or exultant happiness);

2. Вираження або прояв такого почуття (the expression or manifestation of such feeling) [14].

На нашу думку, «радість» – це позитивні, приємні та теплі емоції. Відчуття задоволення, захоплення, дива, коли людину переповнюють бурхливі почуття, від яких одне бажання – посміхатись, танцювати та співати. Синонімом слова «радість» є слово «щастя», бо обидва ці слова реалізують енергію життя та любові.

Перш ніж представити результати аудиторського аналізу, необхідно класифікувати практичний матеріал. В нашій роботі основним критерієм класифікації досліджуваних діалогічних єдностей (далі ДЄ) слугує формальність відносин між комунікантами. Отже, досліджувані ДЄ згідно даного критерія поділяються на 1) формальні та 2) неформальні ДЄ. У формальних ДЄ спілкування проходить у двох основних напрямках: начальник – підлеглий (66,7%) та вчитель – учень (33,3%), а в неформальних ДЄ – батьки – діти (39,3%) та друг – друг (60,7%).

Аудиторському аналізу передував перцептивний аналіз, який полягав в попередньому лінгвістичному аналізі практичного матеріалу дослідження та завданням якого було виділити з загального обсягу ДЄ формальні та неформальні ДЄ, в яких реалізується емоція радості.

Власне аудиторський аналіз проходив у два етапи. Його учасниками виступили спеціалісти у галузі фонетики.

На першому етапі аудиторського аналізу аудиторам запропонували проглянути відеозаписи та прослухати обрані ДЄ, оцінити ступінь їхньої емоційності та визначити емоцію, яку вони виражають.

На другому етапі аналізу аудитори мали заповнити картки аудиторського аналізу, визначивши

семантичний центр та ключове слово (слова) в ДЄ, висотний рівень висловлювань, темп вимови фраз в ДЄ, ступінь гучності фраз в ДЄ, визначивши ступінь емоційності ДЄ, вказавши, які з інтонаційних характеристик є найважливішими інтонаційними засобами реалізації емоції радості в досліджуваних ДЄ.

Аудитори відзначили, що у формальному діалогічному спілкуванні переважає середній ступінь емоційності (58,3%), низький ступінь емоційності складає 25% випадків. Проте, не можна стверджувати, що офіційне спілкування є досить далеким від виразно-експресивного та емоційно бідним. Високий ступінь емоційності має найнижчу позначку 16,6% випадків, що є специфікою «сухого» офіційного стилю, адже вираження надмірних почуттів не є характерним для формального діалогічного дискурсу. Отримані результати дають можливість стверджувати, що формальному спілкуванню притаманні стриманість та роздумливість. Отож, комунікація проходить емоційно стримано, комуніканти намагаються не бути занадто експресивними у висловлюваннях, оскільки це обумовлене соціальними функціями мовців, регламентоване за формою і змістом. Формальна обстановка вимагає від партнерів дотримання певних норм під час комунікації: максимальне приховування власних бурхливих емоцій, обачне та ввічливе ставлення до співрозмовника, прагнення зберегти свій позитивний імідж (стриманий, вихований, культурний та інтелігентний).

У неформальному діалогічному спілкуванні, на думку, аудиторів, переважає середній ступінь емоційності (47,6%), з тенденцією до високого – 36,8%, низький ступінь емоційності зафіксовано в 15,7% випадків.

Отримані результати дають можливість стверджувати, що неформальне спілкування проходить на значно більш емоційному рівні. Діалог набуває яскравості, експресивності, викликає позитивні емоції. Особливості інтонаційного вираження радості передають індивідуальність мовця, визначають глибину його почуття, яскраву палітру його фантазії та емоцій, цілеспрямованість його дій, адже у комунікантів рівні соціальні статуси, що дає їм можливість не стримувати емоцій.

Аудитори відзначили різну емоційно-модальну тональність в формальному та неформальному діалогічному спілкуванні. На їхню думку, в формальному спілкуванні частіше зустрічаються вдячність (13,3%), пошана (11,3%), захоплення (9,4%) та здивування (9,4%). Це дає можливість зробити висновок, що в формальному спілкуванні

переважають ті емоції, які дозволяють комунікантам висловити свою точку зору щодо ситуації, не вдаючись до занадто емоційного спілкування.

В неформальному спілкуванні, на думку аудиторів, переважають такі емоції: захоплення (11,8%), захват (10,9%), піднесення (9,5%) та здивування (8,1%). Це свідчить про особливості неформального дискурсу, в якому комуніканти будують своє спілкування, враховуючи власні погляди та особисті переконання.

На другому етапі нашого дослідження аудитори визначили, що в формальному та неформальному спілкуванні найважливішим інтонаційним засобом вираження емоцій радості є мелодія – 40,4% та 40,2% відповідно. Другим за частотністю виступає темп – 25,5% та 23,6% відповідно. Третім найважливішим інтонаційним засобом актуалізації радості, на думку аудиторів, виступає фразовий наголос – 14,3% та 14,5% відповідно. Отже, враховуючи той факт, що аудитори визначили мелодію, темп та фразовий наголос найважливішими інтонаційними засобами актуалізації емоції радості в формальному та неформальному діалогічному спілкуванні, вважаємо доцільним розглянути детальніше їхню варіативність.

Результати спостережень аудиторів щодо варіативності темпу проілюстровано у таблиці 1.

Аудитори відзначили, що формальному діалогічному спілкуванню притаманним є середній темп (72%) з тенденцією до уповільненого (22%). У неформальному діалогічному спілкуванні, на думку аудиторів, домінує також середній

темп (76%), але з тенденцією до прискорення (15%). Це обумовлено тим, що темп мовлення у формальному дискурсі є повільнішим за темп мовлення у неформальному, що можна пояснити взаємодією комунікантів різного статусу, які прагнуть розуміння важливості їхніх власних думок, роз'яснення власних поглядів, вираження радісної реакції, що, як наслідок, веде до уповільнення темпу мовлення. У неформальному спілкуванні прискорення темпу, зменшення тривалості пауз, сегментація емоційного висловлювання на короткі інтоногрупи відображають динаміку розвитку емоційного збудження мовця, радісний характер емоцій.

Дослідження типів шкал та термінальних тонів у формальних та неформальних ДЄ (таблиця 2) встановило, що найуживанішими інтонаційними моделями, що реалізують емоцію радості, у формальному спілкуванні є the Descending Stepping Head + Low Rise (48,5%) та the Descending Stepping Head + Low Fall (42,2%), що є характерним для офіційного стилю спілкування. На думку аудиторів, у неформальному спілкуванні найбільш вживаними інтонаційними моделями для актуалізації радощів є the Descending Stepping Head + Low Fall (40,15%) та the Descending Stepping Head + Low Rise (26,5%). Виражаючи радісні емоції, мовці надають реплікам більшої експресивності завдяки the Sliding Head + Low Fall (13,2%) та the Sliding Head + Fall Rise (8,5%), на відміну від формального спілкування (0%) та (3,5%) відповідно, оскільки використання цих

Таблиця 1

Характер варіативності темпу в формальних та неформальних ДЄ (у%)

Просодичні засоби	Тип ДЄ	
	Формальне спілкування	Неформальне спілкування
Повільний (lento)	22	9
Середній (moderato)	72	76
Швидкий (allegro)	6	15

Таблиця 2

Дослідження шкал та термінальних тонів у формальних та неформальних ДЄ, що реалізують емоцію радості (у%)

Просодичні засоби	Тип ДЄ	
Інтонаційні моделі	Формальне спілкування	Неформальне спілкування
Descending Stepping Head + Low Rise	48,5	26,5
the Descending Stepping Head + Low Fall	42,2	40,15
the Sliding Head + Fall Rise	3,5	8,5
the Sliding Head + Low Fall	0	13,2
the Chains of Falls	5,8	11,65

інтонаційних моделей свідчить про високий емоційний стан та спонтанність комунікації, що не є властивим формальному спілкуванню.

Слід зазначити, що the Chains of Falls (11,65%) у неформальному спілкуванні мають яскравий, емоційно-насичений характер. Аудитори встановили, що він не є частотним у формальному спілкуванні (5,8%), оскільки ланцюги мають сильне емфатичне навантаження. Значна швидкість зміни ядерного тону є характерною для демонстрації радісного стану мовця, адже для досягнення перлокутивного ефекту, мовець використовує багаторазове наголошення слів, що призводить до зміни ритміки тексту, до варіювання мелодійного контуру висловлювання та появи специфічних пауз.

Висновки. Емоція радості надає життєвий тонус, завдяки чому поліпшується настрій, яскравіше проявляється інтерес до життя. Будь-яку емоцію можна виразити за допомо-

гою певних інтонаційних засобів. Проведене дослідження показало, що інтонація є одним з найважливіших механізмів реалізації радості. Спільними інтонаційними засобами реалізації радості в формальному та неформальному спілкуванні є мелодія, темп та фразовий наголос, але варіативність цих інтонаційних засобів в формальній та неформальній комунікації різний.

У формальному спілкуванні комуніканти, намагаючись бути стриманими, не розкривають свої особисті бурхливі емоції та почуття, зберігають статусно-рольову субординацію, створюючи позитивне враження про себе. Це обумовлено специфікою «сухого» офіційного стилю. Неформальне спілкування розкриває індивідуальність комунікантів та яскраву палітру їхніх щирих почуттів та радісних емоцій.

Перспективним вважаємо дослідження просодичних засобів реалізації радості на основі електроакустичного аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баранова С. Квантитативно-квалітативні одиниці в художньому дискурсі. Філологічні трактати. 2010. № 1. С. 20–23.
2. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики. 2009. 375 с.
3. Бутова І. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. 2009. 12 с.
4. Висоцька О. Науковий дискурс у сучасних лінгвістичних дослідженнях. Молодий вчений. 2018. № 8 (60). С. 65–70.
5. Карпчук Н. Адресованість в офіційному та неофіційному англомовному дискурсі. 2007. 19 с.
6. Лівницька І. Науковий дискурс: рівні та особливості аналізу. Наукові записки. Вип. 96 (1). 2011. С. 381–385.
7. Мусійчук Т. Діалогічний дискурс як модель міжособистісної комунікації. Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. 2010. С. 136–140.
8. Прима В. Дискурс: погляди науковців на визначення та предмет вивчення. Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип. 22(2). С. 98–103.
9. Серажим К. Еволюція поглядів на дискурс. Актуальні проблеми журналістики. 2001. 490 с.
10. Солощук Л. Невербальні аспекти матрімоніального діалогічного дискурсу. Вісник СумДУ. 2008. № 1. С. 96–104.
11. Ульянченко О. Лінгвокомунікативні особливості комп'ютерного дискурсу. 2011. 32 с.
12. T.A. van Dijk. Strategies of Discourse Comprehension. 1983. 389 p.
13. Harris Z. Discourse analysis. 1952. Vol. 28. № 1. P. 1-30; 474–494.
14. The American Heritage Dictionary of the English Language. URL: www.thefreedictionary.com/joy
15. The Longman Dictionary of Contemporary English Online. URL: www.ldoceonline.com/dictionary/joy_1
16. The Merriam-Webster Online Dictionary. URL: www.merriam-webster.com/dictionary/joy